

Hoogleraar Salomon Kroonenberg:

‘Het klimaat verandert. Nou en?’

“Niets nieuws onder de zon”, zo luidt het nuchtere commentaar van geoloog Salomon Kroonenberg op de verandering van het klimaat. “Er hebben zich altijd grote fluctuaties voorgedaan, ook zonder dat menselijke activiteiten hierop van invloed waren. Daar moeten we gewoon mee leren leven.” De miljarden kostende Kyoto-afspraken noemt hij weggegooid geld.

Salomon Kroonenberg: “Het is een illusie dat we het klimaat kunnen beïnvloeden door peperdure CO₂-maatregelen te treffen.” FOTO: WIEBE KESTRA.

Vernieuwde vormgeving

De vormgeving van de IPO-Milieuwerk is vernieuwd. De ‘look and feel’ – duidelijk milieuvriendelijk papier en ingetogen fotografie met dito kleurgebruik – sloot niet meer aan bij de huidige visuele communicatielijn van het IPO. Tegenwoordig vinden wij het van belang om ook milieuzaken toegankelijk en aantrekkelijk te communiceren. Gebleven, maar niet direct zichtbaar, is de aandacht voor de milieuaspecten van het productieproces. De drukkerij verwerkt haar opdrachten volgens de ISO-norm 9001 en krijgt nog dit jaar het VPGI-milieukeurmerk. Wat dat zoal inhoudt kunt u lezen in verschillende ‘voetteksten’. Wij hopen dat Milieuwerk-nieuwe-stijl bij u in de smaak valt.

Ruud Bruggeman,
milieucoördinator IPO

Een stabiele natuur heeft nooit bestaan. Het klimaat verandert continue, ook zonder dat er sprake is van menselijke activiteiten. Kroonenberg trekt hieruit een nuchtere conclusie: “Men moet zich instellen op klimaatverandering, net zoals men zich instelt op veranderingen in de seizoenen.”

Breder perspectief

Verbazingwekkend vindt hij de emotionele lading die het klimaatdebat kenmerkt. “Te vaak blijkt uit de reacties op mijn standpunt dat men een rood waas voor de ogen krijgt. Mensen identificeren zich zó met het onderwerp, dat zij zich daar als persoon helemaal aan ophangen. Men begint dan van alles te roepen, zonder de argumenten nog objectief te wegen.” Die emotionele lading bemoeilijkt de zaak in een breder perspectief te zien. “We moeten klimaatscenario’s maken voor de komende tienduizend jaar, en niet tot het eind van deze eeuw. Dan zien je dat er een moment komt dat het klimaat weer af gaat koelen naar een nieuwe ijstijd. Belangrijk is dat klimatologen het moment weten te duiden wanneer we over de top heen zijn.”

Maakt hij zich dan niet bezorgd over de zeespiegelstijging hier en nu? Dus over het feit dat laaggelegen gebieden de komende tientallen jaren al overstromingen wachten? Kroonenberg erkent zonder meer de urgentie van dit probleem. Hij ziet dit echter als een uitdaging om daar het geld direct in te

investeren. “Hoe leg je aan een boer in Bangladesh uit dat het voor hem beter is om hier koolzuurgas in de grond te stoppen en niet bij hem een dijk te bouwen? Dat valt toch niet uit te leggen? Het is een illusie dat we het klimaat kunnen beïnvloeden door peperdure CO₂-maatregelen te treffen. De Kyoto-afspraken zullen geen enkel meetbaar effect opleveren. Die miljarden zijn weggegooid geld.”

Humanitair aanwenden

Kroonenberg pleit ervoor de prioriteiten te leggen waar deze het dringendst zijn. “We moeten de symptomen bestrijden. En niet de schone schijn ophouden door te pogen het probleem met wortel en tak uit te roeien. Dat kunnen wij niet. Daarvoor is het onderwerp gewoonweg te omvangrijk. Het geld dat we hierin stoppen kunnen we veel beter op een humanitaire manier besteden op de plekken waar we verwachten dat de nood het hoogst zal zijn.” Het argument dat investeren in dijkverhoging en dergelijke veel geld kost vindt hij niet houdbaar. “De winter kost ook geld. Iedereen heeft verwarming in huis en koopt warme kleren. Dat accepteren we zonder morren.” Het beperken van emissies door zuinig te zijn met energie vindt de hoogleraar niettemin een goede zaak. “Maar dan niet vanwege het klimaat, maar vanwege de eindigheid van fossiele brandstoffen.”

► [LEES VERDER OP PAGINA 2](#)

Samenwerken voorkomt weglekken	Waarde Toekomstagenda Milieu moet nog blijken	Provincie aan zet bij duurzaam ondernemen	Milieu monitoring: minder en beter?	Wat doet je provincie?
Donderdag 1 en vrijdag 2 juni vond opnieuw een landelijke handhavingssfette plaats. Landelijk coördinator Annemarie Moons, gedeputeerde provincie Noord-Brabant, is blij met deze jaarlijkse gezamenlijke actie. “Bij de opsporing is het oog toch vooral gericht op het eigen beleidsterrein. Door gezamenlijk en themagericht de handhaving op te pakken ontstaat veel beter zicht op een keten.”	Mooie voornemens en een goede analyse van de problematiek, echter zonder bijbehorende instrumentatie en financiering. Zo luidde het oordeel van de Tweede Kamer over de Toekomstagenda Milieu. Van Geel beloofde daarop om binnen enkele maanden met een eerste voortgangsrapportage te komen over de uitwerking van alle opgenomen acties.	Bedrijven verwachten veel van de provincie als het gaat om duurzaam ondernemen. Dat blijkt uit een enquête die de provincie Gelderland uit liet voeren onder MKB-bedrijven. De rol van de provincie moet bestaan uit verkennen en signaleren, stimuleren en faciliteren.	“We worden overspoeld met monitoringverplichtingen vanuit Europa. Wie weet er eigenlijk wat we moeten doen? Voeren we alle verplichtingen wel uit? Zijn al die rapportages wel zinnig? En kan het allemaal niet efficiënter en effectiever?” Bij herhaling vielen de afgelopen jaren dergelijke geluiden te beluisteren. Een aantal partijen heeft de handschoen opgepakt. Dit heeft geleid tot het project Kosten-Effectieve Monitoring.	Openheid en transparantie van een presterend middenbestuur. Dát was de aanleiding voor de ontwikkeling van de Provincie monitor. De eerste resultaten zijn nu beschikbaar. De site maakt het mogelijk om provinciale prestaties onderling te vergelijken. Een vervolgtraject is in voorbereiding.
► LEES VERDER OP PAGINA 3	► LEES VERDER OP PAGINA 4	► LEES VERDER OP PAGINA 7	► LEES VERDER OP PAGINA 8	► LEES VERDER OP PAGINA 10

Rol provincies

De gevolgen van de actuele klimaatverandering zijn ook in Nederland merkbaar. De zeespiegel stijgt en de verwachting is dat we vaker te maken krijgen met extreme regenval en zeer droge periodes. Wat moeten de provincies doen om ons land hier tegen te wapenen? "Ik pleit voor het nemen van maatregelen die een grote mate van flexibiliteit hebben. En bedenk vooral voor hoeveel tijd je een besluit neemt. Voor hoeveel jaar verhoog je een dijk of verlaag je de grondwaterstand. In de jaren '70 dachten we dat er een nieuwe ijstijd kwam, nu denken we dat het warmer wordt. Er komt vast wel weer een periode, en dat hoeft helemaal niet lang te duren, dat het precies de andere kant opgaat. Je hoeft alleen maar een vulkanische eruptie van het formaat

Jan de Graaf

KORT

Energieconvenant verlengd

De partners van het Energieconvenant Groningen gaan hun samenwerking een jaar verlengen. Zij zijn tevreden zijn over de concrete resultaten die deze samenwerking oplevert. Het Energieconvenant is een samenwerkingsovereenkomst van de provincie Groningen, Gasunie, de gemeente Groningen, Nuon en Shell Solar. Doel is het realiseren van projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Dankzij de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven kunnen projecten snel worden opgepakt. De provincie Groningen is initiatiefnemer. Voorbeelden van projecten zijn energie in Meerstad, CV-optimalisatie, diverse warmtepompen en het succesvolle project Wonen++, waarbij huiseigenaren voorlichting krijgen en aan de slag gaan met energiebesparende maatregelen in hun woning. ●
Informatie: www.energieconvenant-groningen.nl

VROM-taken Drenthe

De uitvoering van de VROM-taken door de provincie Drenthe geeft een wisselend beeld. Dit blijkt uit een onderzoek dat medio 2005 is uitgevoerd door de VROM-Inspectie. Drenthe loopt voorop met het ontwikkelen en uitvoeren van een integraal omgevingsbeleid. De inspectie prijst hierin de specifieke aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. Ook vindt er goede regionale afstemming plaats met de gemeenten over woningbouwprogramma's. Daar staat tegenover dat Drenthe meer energie moet steken in de verlening van milieuvergunningen. Tegelijkertijd constateert de inspectie dat de provincie zelf met een verbetertraject bezig is waarvoor extra middelen zijn uitgetrokken. Het beleid van de provincie bevat verder onvoldoende voorschriften ter bescherming van het grondwater in grondwaterbeschermingsgebieden. ●

Bodembrigade ondersteunt gemeenten

De provincie Noord-Holland gaat gemeenten ondersteunen bij de uitvoering van bodemsaneringstaken. Kleine brigades gaan met name kleine gemeenten helpen. De teamleden komen regelmatig langs bij gemeen-

ten en milieudiensten. Gemeenten hebben zelf aangegeven behoefte te hebben aan meer overleg over onder andere complexe saneringen, juridische consequenties en technisch-inhoudelijke issues. De projectteams kunnen maatwerk leveren per gemeente. ●

Eerlijk delen = eerlijk meten

Het Bruto Nationaal Product (BNP) voldoet niet als maat voor het meten van economische welvaart en dus evenmin om welvaartsgroei te bepalen. Tot deze conclusies kwamen 60 deskundigen op het congres 'Eerlijk Delen = Eerlijk Meten', dat op 22 mei onder auspiciën van De Derde Kamer en de NCDO plaatsvond in het Provinciehuis van Zuid-Holland. De politiek kent volgens de congresgangers bovendien te veel gewicht toe aan het BNP. Een beleid dat de groei van het BNP als belangrijkste maatstaf hanteert, hindert duurzame ontwikkeling. Dit is niet alleen van belang voor Nederland, maar met name ook van belang voor landen in het Zuiden, wiens economieën sterk georiënteerd zijn op export van grondstoffen. Deze landen wordt vaak een ontwikkelingspad voorgeschoten dat zich sterk richt op groei

Kraketau te hebben en het is al realiteit. De provincies moeten geprepareerd zijn op veranderingen in de natuur en zo min mogelijk proberen vast te leggen. Die flexibiliteit wil ik de provinciebestuurders graag meegeven."

Outsider

Hoewel Kroonenberg zijn mening niet onder stoelen of banken steekt, ziet hij zichzelf als een volstrekte outsider in de klimaatdiscussie. "Ik ben fysisch-geograaf en gepromoveerd als geoloog." De laatste tien jaar werkt hij als hoogleraar geotechnologie in Delft. Zijn recent verschenen boek 'De menselijke maat' vormde onlangs de aanleiding voor een discussie in de IPO-adviescommissie Milieu. "Mijn motivatie om mijn stem in dit debat te laten horen is dat wij geologen gewend zijn om met lange termijnen om te gaan", zegt Kroonenberg. "En juist dáár schort het ten ene male aan in het klimaatdebat." ●

van het BNP, maar zij worden hiermee op een verkeerd spoor gezet. De mondiale klimaat- en energieproblematiek en andere milieuproblemen zoals de aantasting, uitputting en verontreiniging van het natuurkapitaal dwingen tot correctie, vervanging of tenminste aanvulling van het BNP als indicator voor welvaartsgroei. De Zuid-Hollandse milieudeputeerde Erik van Heijningen (VVD) zegde toe om te experimenteren met andere meetmethoden en dit ook via het IPO en op nationaal niveau aan de orde te stellen. ●
Informatie: www.eerlijkmeten.nl

Stad en Milieu online

Begin dit jaar is de Interimwet Stad en Milieubenadering in werking getreden. Deze wet biedt een gemeente de mogelijkheid om onder voorwaarden af te wijken van milieunormen voor geluid, lucht, bodem, stank en ammoniak. Verder kunnen gemeenten gebruik maken van de coördinatieregeling om de benodigde procedures in één traject te doorlopen, zodat de proceduretijd niet onnodig lang hoeft te zijn. Doel van de Interimwet is het stimuleren van een zuinig en doelmatig ruimtegebruik en een optimale leefomgevingkwaliteit in zowel stedelijk als landelijk

gebied. Het besluit van de gemeenteraad om af te wijken van een milieukwaliteitsnorm is gekoppeld aan een bestemmingsplan voor dat gebied. Beide besluiten moeten worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten die daaraan dan goedkeuring moet verlenen of onthouden. Op de nieuwe website staat meer informatie over deze regelingen en de procedures, evenals actuele informatie over projecten en over specifiek regionaal beleid. Op de site is ook een antwoord te vinden op de meest gestelde vragen. ●
Kijk op: www.stadenmilieu.nl

Website Schiphol

Onlangs is de webportal 'www.alles-overschiphol.nl' gelanceerd. De portal is een gezamenlijk initiatief van vijf organisaties die bij de luchtvaart op Schiphol betrokken zijn. Doel is om bezoekers snel naar de gevraagde informatie te leiden aan de hand van een geavanceerde zoekmachine. Er kan ook gezocht worden op thema's, bijvoorbeeld 'geluid' of 'handhaving'. ●

gastcolumn

Harry de Loor,
voorzitter Brede Overleg en
Adviesgroep Milieu.

Investeer in onze relatie

Soms moet iemand ons erop wijzen dat we alsmat druk, druk, druk zijn. En dat we de belangrijkste dingen in ons leven vergeten. 'Investeer in je relatie' is dan een verstandig advies. Zo'n advies wil ik geven, nu ik met FPU ga. Ik neem afscheid als directeur Water en Milieu van de Provincie Utrecht maar ook als voorzitter van de BOAG-Milieu. Mijn advies is: provincies, besteed meer tijd aan de onderlinge samenwerking; dat maakt ons allen beter.

Ik kende de provincies al lang. In mijn eerste baan heb ik aan de provincie Noord-Brabant geadviseerd. Later kreeg ik als Inspecteur RO veel met provincies in Oost- en West-Nederland te maken. Maar toen was ik toch altijd nog een buitenstaander. Pas op 1 februari 2002 werd ik echt 'van de provincie'. Toen zag ik scherper dat de ogenschijnlijk brave en introverte provincies veel taken uitvoeren en dat vaak op een vernieuwende manier doen. Ik vond het een stimulerende omgeving om in te werken: dicht bij de burger en dicht bij de bestuurders dan in mijn rijkperiode.

Wat ik eerder niet zo had beseft was dat de provincies zo uitgebreid samenwerken. Het IPO kreeg opeens een gezicht. Ik ben een tijd voorzitter van de Brede Overleg en Adviesgroep Water geweest en het laatste jaar was ik voorzitter van de BOAG-Milieu. Wat in dat soort organen gedaan wordt, is indrukwekkend. Maar het is weinig zichtbaar. Provinciale bestuur-

ders klagen dat moeilijk te controleren is wat we daar allemaal doen; zij vermoeden ook enig hobbyisme. Daarom is er weinig steun voor dit deel van ons werk. Zelf denk ik daar heel anders over..

Provincies willen presteren, ze willen het verschil maken. Dat kan zoveel beter als je de krachten bundelt, van elkaar leert en het geld efficiënt besteedt. Samen standpunten voorbereiden voor overleg met andere partijen; dat maakt ons veel sterker. Iedereen in provincieland onderschrijft deze gedachten. Medewerkers doen vaak meer dan hun best om die ook waar te maken. Dan valt echter tegen hoe weinig tijd ze hiervoor krijgen. Het werk voor de eigen provincie heeft immers altijd voorrang. Toch kun je bedenken dat een interprovinciale inzet effectiever is, want bruikbaar voor meerdere provincies. Kortom, ik pleit voor meer tijd en aandacht voor de interprovinciale samenwerking.

Provincies hebben pretenties, terecht, maar dan moeten ze ook er alles aan doen om die waar te maken. Dat lukt beter door meer samen te werken. Daarbij is nog veel te winnen. Maak dit een onderwerp voor de dossiers voor de nieuwe colleges in 2007. Bestuurders moeten willen dat er meer en beter wordt samengewerkt. Geef allen het advies: 'Investeer in onze relatie'.

Annemarie Moons over handhavingestafette 2006:

‘Samenwerken voorkomt weglekken’

Tijdens de estafette zijn overal in het land door zo'n 2000 mensen 3180 locaties gecontroleerd.

Donderdag 1 en vrijdag 2 juni vond opnieuw een landelijke handhavingestafette plaats. Landelijk coördinator Annemarie Moons, gedeputeerde provincie Noord-Brabant, is blij met deze jaarlijkse gezamenlijke actie. “Bij de opsporing is het oog toch vooral gericht op het eigen beleidsterrein. Door gezamenlijk en thema-gericht de handhaving op te pakken ontstaat veel beter zicht op een keten.”

In alle provincies werkten de handhavinginstanties samen tijdens de 24-uurs estafette, waaronder provincie, hoogheemraadschappen, gemeenten, politie, en natuurbeheerders. In totaal hebben zo'n 2000 mensen 3180 locaties gecontroleerd.

Tussenhandel

Thema was dit jaar ‘Kijk op de keten’, waarbij projecten op het gebied van Asbest en Elektronica centraal stonden. Waarom eigenlijk? Sinds jaar en dag geldt voor vrijwel alle elektronica toch een verwijderingsbijdrage? Dan verwacht je dat 't wel goed zit. “Niets is minder waar”, benadrukt Moons. “Veel materiaal als computers en koelkasten gaat via de tussenhandel naar landen in de Derde Wereld. Om daar paal en perk aan te stellen moet je eerst zicht hebben op hoe de keten in elkaar steekt. Dan blijkt dat consumenten en winkels de afgedankte apparaten over het algemeen keurig naar de milieustraat brengen. Mis gaat het vervolgens wanneer opkopers hier handel inzien. Zij bieden meer dan sloop en hergebruik van de onderdelen zou opleveren.”

Meerwaarde

De Brabantse gedeputeerde erkent dat het moeilijk is om zicht te krijgen op hoe die transportketen eruit ziet. Maar daarin schuilt volgens haar nu juist de meerwaarde van de handhavingestafette. “Alleen door samen te werken krijgen we daar een beeld van. Dat maakt het mogelijk de administratie van alle betrokken bedrijven, van winkel tot transporteur en verwerker, nauwkeurig met elkaar te vergelijken. Op die manier kun je bijvoorbeeld een koelkast volgen van winkelier tot vernietigingsbedrijf. Of ontdek je juist dat deze via

de tussenhandel is weggelekt naar Afrika. Dit probleem speelt provincie- en grensoverschrijdend. Ieder bevoegd gezag kan op het eigen niveau bijdragen aan het volgen van die koelkast. De provincies hebben daarin een belangrijke coördinerende en regisserende taak.”

Resultaten

Haar gelijk blijkt uit de resultaten van de estafette. Opmerkelijke zaken die aan het licht zijn gekomen waren in Noord-Holland onbeheerde containers gevuld met asbest en in Rotterdam een flinke partij elektronica-afval voor Afrika. In de keten van de asbestverwijdering zijn 188 overtredingen in beeld. In drie gevallen zijn slooplocaties stil gelegd omdat daar asbest werd verwijderd zonder inschakeling van een erkend asbest saneringsbedrijf. Verder is er veel illegale opslag van asbest geïnventariseerd. Net als bij eerdere acties was er daarnaast veel aandacht voor het buitengebied, waar gelet werd op zaken als illegale lozingen en dumpingen van afval. In Drenthe zijn duizenden autobanden in een weiland aangetroffen.

Impuls

De estafette maakt het mogelijk om ieder jaar een bepaalde sector eens goed door te lichten. Maar belangrijker doel vindt Moons de impuls die hiervan uitgaat richting handhavende instanties om nauwer samen te werken. “Daarom is het mooi dat zoveel partijen hebben meegedaan aan de actie. Door informatie en deskundigheid met elkaar te delen, zien de mensen in het veld méér en wordt de handhaving doelgerichter. Met als resultaat dat je blijvend iets kunt doen aan het afval dat weglekt.” ●

Jan de Graaf

Waarde Toekomstagenda Milieu moet nog blijken

Mooie voornemens en een goede analyse van de problematiek, echter zonder bijbehorende instrumentatie en financiering. Zo luidde het oordeel van de Tweede Kamer over de Toekomstagenda Milieu. Van Geel beloofde daarop om binnen enkele maanden met een eerste voortgangsrapportage te komen over de uitwerking van alle opgenomen acties. De werkelijke waarde van de eerste milieugedenda zal dan ook vooral moeten blijken op Prinsjesdag en bij de begrotingsbehandeling van VROM.

Frank Puijn,
070-8881241, Fpuijn@ipo.nl

De Toekomstagenda speelt te weinig in op de kansen die er liggen om milieuwinst te boeken op het beleidsterrein van andere departementen, aldus de Tweede Kamer

Staatssecretaris Van Geel gaf tijdens het debat aan dat de Toekomstagenda een hybride karakter heeft: het is noch een visionaire noch een operationele nota. De agenda geeft alleen maar aan hoe de doelen van het NMP4 in de komende jaren alsnog kunnen worden gehaald. Dit ontlokt met name bij de oppositie de opmerking dat het dus vooral een intern logboek van lopende zaken bij VROM betreft. Oftewel een ultieme poging om nog in dit Kabinet een inhaalslag te plegen op een verwaarloosd milieubeleid. De Kamer dringt erop aan dat zoveel mogelijk zaken nog in de begroting voor 2007 worden geregeld en niet alleen als erfenis voor een nieuw Kabinet wordt achtergelaten.

Nuchter uitvoeren

Van Geel hamerde erop dat momenteel in het milieubeleid vooral behoefte is aan een nuchtere en zakelijke uitvoering om doelen te realiseren en niet aan mooie langetermijnvisies met inspirerende vergezichten. Daarvoor is veel geld nodig, dat er bijvoorbeeld voor geluid en verdroging nog niet is. Van Geel zal zich inspannen om precies duidelijk te maken wat er voor de komende periode nodig is en deze claims bij het Kabinet inbrengen. Hiermee moeten alle doelen uit het NMP4 alsnog worden gehaald. Hij erkent overigens dat het er op mondiaal schaalniveau veel minder gunstig voorstaat, zoals bij de problemen rondom klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit.

Andere sectoren

De Kamer vindt Van Geel vaak onzichtbaar als het om beleid van andere departementen gaat. Zo heeft Van Geel zich nog niet zichtbaar gemengd in de

discussie over de A6-A9. Dat ziet men terug in zijn Toekomstagenda. Geen woord bijvoorbeeld over beter openbaar vervoer of het verdichten van woningbouw. Ook bij de landbouw ziet de Kamer vooral gemiste kansen. Dit is bij uitstek een terrein waar Nederland voorop zou kunnen lopen. Een sterke landbouwlobby voorkomt dit. Van Geel repliceerde het effectiever te vinden om z'n werk achter de schermen te doen en wil niet reeds vastgestelde nota's, zoals de Nota Mobiliteit, opnieuw ter discussie stellen.

Provincies

De Toekomstagenda agendeert nadrukkelijk de kwaliteit van vergunningverlening en handhaving door decentrale overheden. De Tweede Kamer vraagt eveneens om een betere kwaliteit van met name de handhaving. Gesteld werd dat circa 500 veelal kleine instanties zich met handhaving bezig houden en dat dit nooit effectief kan zijn. VROM heeft inmiddels een Plan van Aanpak opgesteld om aan vergunningverlening en toezicht een kwaliteitsimpuls te geven. Het IPO heeft al laten weten een discussie over de kwaliteit van de uitvoering legitiem te vinden, maar zich te verzetten tegen het opleggen van modellen van de kant van het rijk. In dit verband is ook verwezen naar lopende trajecten, zoals de professionalisering van de handhaving. Het IPO zal de komende tijd bij de uitwerking van Van Geel's agenda nauw betrokken zijn en wil ook in kaart brengen hoe provincies kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelen. ●

De stelling!

Is de Toekomstagenda Milieu baanbrekend?

Die vraag legden we voor aan enkele milieumensen in de provincie. Hieronder hun reacties.

"Nee. Om baanbrekend te zijn moet zo'n beleidsvisie werkelijk nieuwe perspectieven openen. De Toekomstagenda bouwt echter vooral voort op al bekende wegen, verlegt wat accenten, en lokt - als het gaat over vergunningverlening en toezicht - veel energieverlies uit door oude structuurdiscussies te herhalen."

Harrie Hamstra,
Provincie Overijssel.

"Ja. Het vereist afstand te doen van gebaande wegen en nieuwe te zoeken. Dat gaat met vallen en opstaan."

Albert Hahn,
Provincie Fryslân.

"Nee. De huidige Toekomstagenda Milieu kan niet baanbrekend zijn omdat tot 2010 wordt vooruitgekeken en het voor de periode daarna ontbreekt aan concrete acties en maatregelen."

Hans Knippels
DCMR Milieudienst Rijnmond.

Luchtkwaliteitsbeleid in beweging?

De Europese Commissie heeft 21 september 2005 voorstellen gepubliceerd voor een nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit en voor een Thematische Strategie Luchtverontreiniging. Gezien de naderende besluitvorming heeft het IPO onlangs samen met het VNG op beide voorstellen gereageerd.

De Richtlijn Luchtkwaliteit geeft normen waar de lucht aan zou moeten doen, de Thematische Strategie gaat in op het aanpakken van bronnen van verontreiniging. De voorstellen van de Europese Commissie (EC) behelzen de introductie van een nieuwe norm voor fijn stof en een mogelijkheid – onder voorwaarden – voor uitstel van het halen van de grenswaarden met vijf jaar. De huidige norm voor fijn stof voor deeltjes

Eén norm

Het IPO is voorstander van één norm voor fijn stof. Als er dan toch een tweede norm bij komt, dan zou die PM_{2,5} een streefwaarde en geen grenswaarde moeten zijn. Het voorgestelde uitstel met vijf jaar heeft Nederland hard nodig. Nu is het nog zo dat per 1-1-2005 aan de norm voor fijn stof had moeten worden voldaan, wat helaas niet is gelukt, en dat per 1-1-2010 aan de norm voor stikstofdioxide (NO₂) moet worden voldaan. Gezien de omvang van het probleem heeft Nederland eigenlijk meer dan genoemde vijf jaar uitstel nodig. Het IPO wil verder een strenger Europees bronnenbeleid. Zonder extra maatregelen om vervuilingbronnen te bestrijden, met name het verkeer, is het met grensoverschrijdende luchtverontreiniging niet mogelijk om aan de Europese normen te voldoen. Tenslotte pleit het IPO voor goede en praktische hanteerbare wetgeving.

Brief

Het IPO en de VNG hebben gezamenlijk een brief gestuurd naar het Europarlement met een stemadvies. Ook voor de Tweede Kamer hebben de twee koepelorganisaties gezamenlijk een aantal aanbevelingen opgesteld. Een uitgebreider overzicht van het IPO-standpunt vindt u in de genoemde stukken op 'www.ip.nl'. ●

Joyce Klink,
070 8881231, jklink@ipo.nl

Het IPO wil een strenger Europees bronnenbeleid.

kleiner dan een honderdste millimeter (PM₁₀) bedraagt 40 µg/m³ (jaargemiddelde) en 50 µg/m³ (daggemiddelde, maximaal 35 dagen per jaar). De EC wil hiernaast een norm voor PM_{2,5}.

Biodiversiteit leeft!

Elk jaar organiseert de Europese Commissie in mei de Green Week. Tijdens deze week worden er dagelijks sessies en avondactiviteiten georganiseerd en een grote informatiemarkt gehouden.

Onder het motto 'Changing our behaviour' stond de Green Week dit jaar in het teken van de variëteit aan soorten, ecosystemen en genetische samenstelling van het leven om ons heen, oftewel de biodiversiteit. Aansluitend op de jaarlijkse excursie van de Kerngroep Europees Milieubeleid (zie pag. 8) brachten de Europacontactpersonen van de Nederlandse provincies en DCMR een bezoek aan de Green Week. We bezochten in het hart van de week vier sessies, variërend van de invloed van de wereldhandel op de biodiversiteit en wat het voor de biodiversiteit zou kunnen betekenen tot het Natura 2000 netwerk en biodiversiteit in de oceanen en zeeën.

Vergroten leefgebieden

Het was een leuke ervaring om mensen met verschillende achtergronden

en uit verschillende landen aan het woord te horen over hun kijk op het behoud van de biodiversiteit. Voor de Nederlandse inbreng zorgde onder meer dr Paul Opdam van de Universiteit van Wageningen. Hij belichtte twee wezenlijke problemen bij het ontwikkelen van een Europeedekkend duurzaam netwerk. Veel leefgebieden zijn voor een bepaalde diersoort te klein om erin te overleven en ze liggen te ver af van andere leefgebieden om migratie mogelijk te maken. Twee aspecten die, in het Engels uiteraard, bekend staan als 'carrying capacity' en 'connectivity'.

De conferentie is zeer goed bezocht. Veel belangstelling ging ook uit naar de standjes, waarbij Nederland en de provincies goed voor de dag kwamen. Zo gaf het ministerie van VROM, samen met de provincie Zuid-Holland, acte de présence met een stand over het functioneel gebruik van biodiversiteit in de Hoeksche Waard. De provincie Noord-Brabant wierf met de slogan 'Illuminate biodiversity, help us by filling the blank spots' en deelde

lichtgevende armbandjes uit. Verder waren ook het RIVM, SenterNovem, en PURPLE aanwezig. Het bedrijfsleven was vertegenwoordigd door Unilever en Ten Cate Worldwide.

Rapporteur

Toeval of niet, net voor de Green Week had de Europese Commissie een Mededeling gepubliceerd over het behoud van biodiversiteit in Europa: 'Halting the loss of biodiversity by 2010 - and beyond; Sustaining ecosystem services for human well-being COM(2006) 216 final'. En nog een saillant detail: een paar maanden geleden is de Commissaris van de Koningin in Zeeland, de heer Van Gelder, door de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling van het Comité van de Regio's benoemd tot Rapporteur op het dossier Biodiversiteit. Op 6 oktober 2006 zal de Commissie en in december zal het voltallige Comité de opinie vaststellen. ●

Pamela van der Goot,
pa.vander.goot@pzh.nl

De uitvoering

Allemaal kenners

Ik typ deze woorden op vrijdagmiddag 9 juni. Iedere rechtgeaarde voetballiefhebber weet dat dit aan de vooravond is van het WK bij de Oosterburen. Overigens ook elke niet rechtgeaarde voetballiefhebber of zelfs -hater kan dit niet zijn ontgaan. Er zijn nog hoge verwachtingen over de prestaties van Oranje. Zeker de kwartfinale, halve finale is ook haalbaar en wie weet wereldkampioen. Iedereen is kenner van het spel en iedereen heeft zijn mening.

Op het moment dat je dit stukje leest is het Nederlands elftal wellicht al uitgeschakeld. Ook nu heeft iedereen zijn of haar mening over waarom het goed gaat dan wel niet goed ging. Iedereen is kenner of denkt kenner te zijn. Dat is, denk ik, ook wel de charme van het spel.

Ik durf hier een vergelijking te maken met het milieu. Niet dat het milieu nou zo ontzettend populair is. Nee, dan gaat de vergelijking volledig mank. Maar ook over de staat van het milieu en of het goed gaat of juist niet goed heeft iedereen zo zijn mening. In het enge wereldje (ik bedoel hier met eng natuurlijk niet bekrompen, ik zou niet durven, maar beperkt in aantal) van de milieuprofessionals staat momenteel de uitvoering van het milieubeleid in de schijnwerpers. Het kabinet Balkenende heeft bij zijn aantreden gezegd dat er genoeg beleid is en dat het tijd wordt om dit een keer uit te voeren. Niet lullen maar poetsen. Ja waarom niet?

De praktijk is zoals altijd veel stugger. Als we het over de uitvoering hebben dan moet natuurlijk wel eerst goed gesproken worden over hoe daar aan te werken. Het Rijk zet vraagtekens bij hoe provincies en gemeenten hun werk uitoefenen. Het bedrijfsleven vindt de uitvoering vaak te omslachtig, te duur, te stroperig. Het Openbaar Ministerie heeft zo zijn wensen als het over de uitvoering van het bestuursrecht in combinatie met het strafrecht gaat. En last but not least, ook de burger (dus zeg maar u en ik) wil graag zien dat het beter met het milieu gaat. Ook in dit proces is iedereen kenner en heeft iedereen zijn/haar mening. De uitkomsten van deze strijd zijn echter veel moeilijker te voorspellen dan een voetbalwedstrijd. Voetbal heeft als grote voordeel dat het spel wordt gespeeld op één veld, dat bekend is wie er aan het spel meedoen en dat er een scheidsrechter is die corrigerend optreedt.

Bij de discussie rondom de uitvoering van het milieubeleid is dit heel anders. Hier zijn op minimaal zes verschillende velden (omgevingsvergunning, professionalisering handhaving, Toekomstagenda Milieu, externe veiligheid, commissie Alders en de Tweede Kamer (motie Ap-troot)) allemaal verschillende partijen met elkaar in een krachtmeting verwikkeld. En zonder dat er één iemand is die het overzicht bewaart en waar nodig ingrijpt.

We zouden het met zijn allen toch een stuk makkelijker en overzichtelijker maken als ook dit spel op één veld zou worden gespeeld. Als duidelijk zou zijn wie er allemaal meedoen en als er één onafhankelijke partij is die de regels bewaakt. De uitkomst van deze wedstrijd? Die behoort bij het begin van het spel nog niet bekend te zijn. Zoals het hoort.

Ruud Bruggeman,
Coördinator PRISMA.

Van vergunningplicht naar algemene regels

In het kader van de herijkingsovername van VROM neemt de nieuwe activiteiten amvb voor bedrijven een belangrijke rol in. Het adagium ‘vergunningplicht, tenzij’ wordt vervangen door ‘algemene regels tenzij’.

De amvb moet per 2007 leiden tot het opheffen van de vergunningplicht bij nog eens 20.000 bedrijven, dit naast de 300.000 bedrijven die hier al onder vallen. Daarnaast is er een opmaat naar een verdere verbreding van de toepassing van algemene regels op handen. Ook provinciale bedrijven zullen in de toekomst te maken gaan krijgen met de vervanging van de vergunningplicht door algemene regels.

Kansen en bedreigingen

Door het IPO wordt de ontwikkeling van de amvb op de voet gevolgd. Zoals bij elke ontwikkeling zijn er

kansen, maar ook bedreigingen. De kansen liggen met name op het vlak van eenduidige, landelijk geldende regels en het afschaffen van de tijdrovende vergunningprocedures. Maar lastig is wel tot hoever kan dit gaan. Ongewis blijft voornamelijk wanneer er toch maatwerk nodig is bij de afweging van de diverse belangen. Voor de provinciale bedrijven wordt in het huidige voorstel de vergunningplicht niet vervangen door algemene regels. Op termijn gaat dit zeker wel spelen. Onderzocht wordt in hoeverre branches die al reeds in een beheersfase zijn aangeland in hun geheel zijn te

reguleren door middel van algemene regels. Dit speelt onder meer bij gemeentewerven, overslaglocaties van huishoudelijk afval, autodemonterbedrijven, kunststofafvalopslag en kleine baggerdepots. Gedacht wordt om rond 2010 deze slag te maken.

Provinciale bedrijven

De vergunningplicht blijft gewoon bestaan, maar voor een aantal activiteiten zullen geen voorschriften meer hoeven te worden opgenomen; regulering hiervan geschiedt rechtstreeks door middel van de algemene regels in de nieuwe activi-

teiten amvb. Deze is van toepassing voor onder meer warmtekrachtinstallaties, gasreducerstations, windmolens, propaanopslag, afleverinstallaties voor brandstoffen en wasplaatsen voor motorvoertuigen. De inzet van IPO is om zoveel mogelijk activiteiten in de amvb onder te brengen. Op deze wijze kan de vergunning meer gericht worden op de essentie en worden de bijzaken algemeen gereguleerd. ●

Jeroen Hörst,
0320-265385,
Jeroen.Horst@flevoland.nl

Energiewinst op bedrijventerreinen

Adviesbureau CE heeft in opdracht van het IPO een instrument ontwikkeld om een impuls te geven aan de verduurzaming van bedrijventerreinen. Het instrument helpt gemeenten, provincies en projectontwikkelaars bij het reduceren van de CO₂-uitstoot via besparingen op fossiele brandstoffen.

Het instrument - de EPL: EnergiePrestatie op Locatie - wordt inmiddels veelvuldig gebruikt voor de woningbouw, maar is voortaan eveneens toepasbaar voor bedrijventerreinen. Het instrument ondersteunt bij het formuleren van een energie-visie. Aan de hand van de EPL kunnen lokale partijen betrokken worden om de activiteiten op

is tevens de mogelijkheid voor een uitgebreidere analyse voor handen.

Kansen

Een kansrijke mogelijkheid voor het besparen van energie binnen de poort van gevestigde bedrijven is door verder te gaan dan de wettelijke afspraken uit de vergunningen. Denk daarbij aan zaken als het aanbrengen van isolatie, het plaatsen van zonneboilers en het verbeteren van de procesefficiency. In het verlengde hiervan past efficiencyverbetering van installaties buiten de bedrijfsploorten (gasmotoren, warmte/koudeopslag, restwarmtebenutting). Het al dan niet gezamenlijk investeren in duurzame energie op het terrein is ook een mogelijkheid, evenals de aanleg van energienetten met lagere netverliezen en het gebruik van duurzaam gas. ●

Martje Storm (mstorm@ipo.nl) en
Dick Dubbeld (d.dubbeld@pzh.nl)

Rapport

Het eerste rapport van CE is beschikbaar via ‘www.iporivm.nl’.

te zetten en concreet te maken. Bij nieuwe bedrijventerreinen levert een quick scan een eerste beeld op van de energieprestatie; op basis van de uitkomsten kunnen besparingsmaatregelen doorgerekend worden. Bij bestaande bedrijventerreinen

KORT

Klimaatbeleid voor bedrijfsleven

De Provincie Limburg, de Kamer van Koophandel Zuid-Limburg en een veertiental Limburgse gemeenten hebben dit jaar de handen ineengeslagen om het Limburgse bedrijfsleven aan te zetten tot energiebesparing en het toepassen van duurzame energie-maatregelen. Hiervoor worden dit najaar de ‘Energie Kontakt Dagen’ georganiseerd. De naar verwachting 10.000 Limburgse ondernemers kunnen dan in contact komen met toonaangevende bedrijven, organisaties en dienstverleners op energiegebied en aan den lijve ervaren dat er heel veel in beweging is. Daarnaast organiseert de provincie in september een viertal regionale ‘Energiethemabijeenkomsten’. Doel hiervan is om ondernemers uit het Limburgse midden- en kleinbedrijf te informeren over de belangrijkste actuele ontwikkelingen en toepassingen op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de energiethema’s efficiënte verlichting, isolatiematerialen, HR+++glas, ventilatie met warmteterugwinning, HR-ketels, verwarming met houtpallets, warmtepompen, micro WKK’s en elektriciteits-

opwekking met zonne-energie. Het klimaatprogramma wordt kosteloos aangeboden. ●

Informatie: ‘www.bkdlimburg.nl/’ en ‘www.limburgsklimaatbeleid.nl/’

Digitaliseren vergunningen

De DCMR Milieudienst Rijnmond start een proef waarbij een deel van de milieuvergunningen op de website www.dcmr.nl wordt geplaatst. Ook de milieuvergunningen van reststoffenverwerkende bedrijven in het hele Rijnmondgebied zijn in te zien. De proef is bedoeld om te onderzoeken wat de beste manier is om milieuvergunningen en lopende beschikkingprocedures van bedrijven in het Rijnmondgebied digitaal toegankelijk te maken. De DCMR vraagt om die reden op de site naar de reactie van bezoekers over deze manier van het publiceren van milieuvergunningen. Op termijn zal het complete milieuvergunningbestand op de website worden geplaatst. Iedereen kan dan 24 uur per dag en op maat informatie vinden over aangevraagde en verstrekte beschikkingen en lopende vergunningprocedures. De DCMR bereidt voor de gemeenten in het Rijnmondgebied en de provincie Zuid Holland milieuvergunningen voor. ●

Vrije markt voor bouwgrondstoffen

Sinds enige jaren werken het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W) en het IPO nauw samen bij het bevorderen van alternatieven voor beton- en metselzand. Een beleidswijziging maakte hier een einde aan.

In 2002 hebben het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W) en het IPO een samenwerkingsovereenkomst opgesteld gericht op onderzoek naar duurzame bouwgrondstoffen (VIBO). Directe aanleiding vormden de taakstellingen van provincies en rijk voor het leveren van beton- en metselzand. VIBO was gericht op het bevorderen van alternatieven voor beton- en metselzand en beoogde een bijdrage te leveren aan een duurzame voorziening van bouwgrondstoffen. Gezien het geringe maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor nieuwe ont-

grondingenlocaties op het land, was er behoefte om de krachten te bundelen en te zoeken naar alternatieven. Gedurende vier jaar zouden V&W en IPO gezamenlijk financieel hieraan bijdragen.

Ruimtelijk spoor

Inmiddels heeft een beleidswijziging plaatsgevonden en is er een geheel andere situatie ontstaan. In 2003 volgde de Tweede Kamer het voorstel van de staatssecretaris van V&W om rijksbeleid ten aanzien van bouwgrondstoffen af te bouwen. Dit betekent dat er vanaf 2009 sprake zal

zijn van marktwerking; provinciale en rijkstaakstellingen voor het leveren van beton- en metselzand komen dan te vervallen. Gezien deze beleidswijziging draagt VIBO niet meer bij aan het beleid van de provincies op het gebied van bouwgrondstoffen. Voor wat betreft alternatieven hebben de provincies geen sturingsinstrumenten in handen. Het ontgrondingenbeleid zal in de toekomst via het ruimtelijk spoor lopen.

Overgangsperiode

Gezien deze ontwikkelingen hebben het bestuur van het IPO en de staats-

secretaris van Verkeer en Waterstaat onlangs besloten om het VIBO-programma te beëindigen. De middelen die reeds zijn geïnd bij de provincies en niet zijn uitgegeven, vloeien terug naar de provincies, de interprovinciale middelen naar het Programma IPO Strategische Milieuagenda (PRISMA). De periode tot 2009 moet gezien worden als een overgangperiode, waarin rijk en provincies hun taakstellingen nog wel zullen nakomen. ●

Hugo van de Baan,
HvdBaan@ipo.nl

Provincie aan zet bij duurzaam ondernemen

Bedrijven verwachten veel van de provincie als het gaat om duurzaam ondernemen. Dat blijkt uit een enquête die de provincie Gelderland uit liet voeren onder MKB-bedrijven. De rol van de provincie moet bestaan uit verkennen en signaleren, stimuleren en faciliteren.

De provincie Gelderland wilde graag weten hoe zij het duurzaam ondernemen bij de Gelderse MKB-bedrijven op een hoger plan kon brengen. Het bureau DHV benaderde ruim 2500 bedrijven met als hoofdvraag: Hoe gaat u nu om met duurzaam ondernemen en wat verwacht u van de provincie op dit gebied? Bijna 1000 bedrijven reageerden. Een grote respons met verrassende resultaten en veel nieuwe inzichten.

Vijf categorieën

De bedrijven die reageerden, konden ingedeeld worden in vijf categorieën: weigeraars, achterblijvers, middenmoters, subtoppers en koplopers (zie figuur). Weigeraars zijn bedrijven zonder de kennis en de bereidheid om te werken aan milieuplossingen en sociale problemen. Ze houden zich niet altijd aan de regels en communiceren hierover ook niet met de 'buitenwereld'. Achterblijvers houden zich wel aan de regels, maar het onderwerp heeft geen prioriteit en het inzicht is beperkt.

Bij middenmoters begint het al ergens op te lijken. Naast het naleven van de normale regelgeving zoeken deze bedrijven op korte termijn naar manieren om milieubelasting te beperken en een sociaal (personeels)beleid te voeren. Milieumanagement en registratie van sociale en milieugegevens zijn al een beetje ingeburgerd. Suptoppers gaan nog een stapje verder. Er wordt gecommuniceerd met de omgeving en men is redelijk op de hoogte van de eigen milieubelasting. Duurzaamheid is een onderdeel van de normale bedrijfsvoering. Dit komt terug in productgerichte milieuzorg, ketenbeheer en eisen aan leveranciers.

Win-winsituatie

Voor de echte koplopers is dat allemaal al gesneden koek. Deze bedrijven ondernemen, meestal vrijwillig, bewuste en structurele activiteiten die gericht zijn op economische én maatschappelijke groei. Een win-winsituatie dus. Deze ondernemers profileren zich als duurzaam, zoeken actief de dialoog met derden en investeren doelbewust in maatschappij en welzijn. Deze kopgroep is nog niet zo groot, de overgrote meerderheid van het midden- en kleinbedrijf zit duidelijk nog in de opstartfase van het duurzaam ondernemen.

Bedrijfsgrootte belangrijk

Bedrijfsgrootte blijkt een belangrijk aspect in het duurzaam ondernemen. Hoe groter het bedrijf, hoe positiever men tegenover dit onderwerp staat. Vooral bij bedrijven met meer dan honderd werknemers is dit het geval. Meeste weigeraars en achterblijvers telt de groep bedrijven van tussen de 10 en 50 medewerkers. Overigens is de bedrijfsgrootte waarschijnlijk niet doorslaggevend bij het duurzaam ondernemen. Een en ander hangt ook nauw samen met 'druk van de overheid'. Zo komt uit de enquête duidelijk naar voren dat de koplopende bedrijven provinciaal vergunningplichtig zijn. Bedrijven die minder goed scoren, hebben een vergunning van de gemeente of vallen onder een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

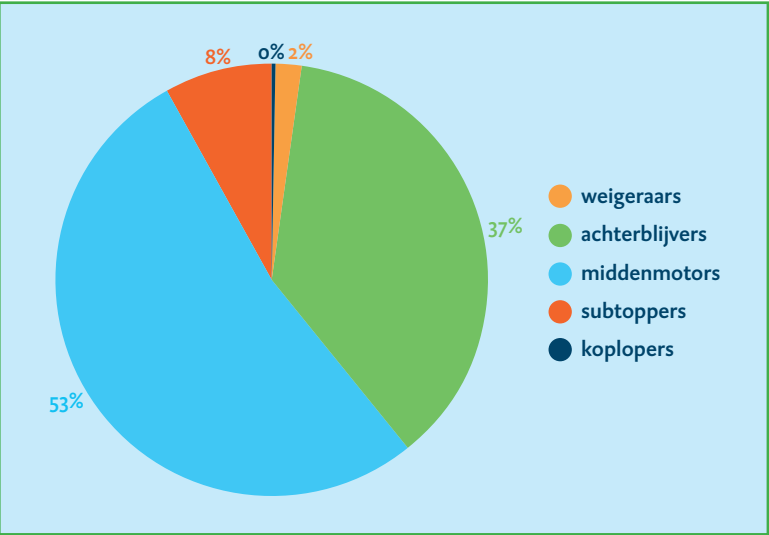
Provincie dé instantie

In de enquête is de bedrijven ook gevraagd hoe de provincie hen kan bewegen om duurzamer te opereren. En of zij misschien ook voor andere partijen daar in een rol zien weggelegd. Over dat laatste waren de bedrijven zonnklaar. Of ze nu wel of niet vergunningplichtig zijn, de provincie is dé instantie waarvan

ze het meeste verwachten, gevolgd door gemeenten en in mindere mate de brancheorganisaties. Van de Kamer van Koophandel, lokale ondernemersclubs en andere partijen hebben bedrijven in dit opzicht over het algemeen geen hoge pet op.

Maar wat verwachten ze dan precies van de provincie? Vooral een stimulerende rol. De provincie moet het bewustzijn onder bedrijven vergroten met informatie en advies. Daarnaast moet de provincie ook verkennen en kansrijke initiatieven signaleren. Als dat eenmaal gebeurd is, moeten deze initiatieven gefaciliteerd worden. De provincie kan bemiddelen en ondersteunen bij het organiseren van informatieavonden, nog meer (maatwerk)advies verlenen en

De verdeling van de respondenten over de vijf categorieën

helpen bij het uitwisselen van ervaringen. Ook hebben bedrijven behoefte aan financiële middelen, zoals bijvoorbeeld fiscale vrijstellingen en subsidie, om hun duurzame bedrijfsvoering handen en voeten te geven.

Kansrijk

Kansen liggen er voor de provincies vooral indien zij zich in de toekomst richten op de achterblijvers en middenmoters. Zij vormen de grootste groep bedrijven uit de nulmeting (respectievelijk 37,5 % en 52,2 %). En in tegenstelling tot de weigeraars is er bij deze groepen toch sprake van enige bereidheid. Aanvullend daarop verdient het aanbeveling nadrukkelijker aan te haken bij de kansen die zich voordoen op de bestaande beleidsvelden. Dan kan gedacht worden aan vergunningen, subsidies en bestaande loketten van provincie, gemeenten en andere betrokken instanties.

Samenwerkingsverbanden

Ook heel belangrijk is dat het beleid aansluit op kansen en initiatieven die bedrijven zelf aandragen. Samenwerkingsverbanden met een of meerdere bedrijven, brancheorganisaties en toch ook de Kamers van Koophandel moeten onderzocht worden. Vooral de laatste twee zijn bij uitstek de partijen die in de uitvoering van het provinciaal beleid een cruciale rol spelen. Zij staan immers dicht bij de markt, spreken de taal van de bedrijven en zijn daardoor een stuk toegankelijker.. ●

Henriëtte Former en Rob van Tilburg, adviesgroep duurzaam ondernemen van DHV (rob.vantilburg@dhv.nl, 033-4682930), en Gerard Taat, beleidsmedewerker duurzaam ondernemen provincie Gelderland (g.Taat@prv.gelderland.nl, 026-3598018).

Klimaatroadshow maakt provincies wakker

Het klimaat gaat onherroepelijk veranderen! Het is voor provincies, als dé sturende overheid op het gebied van ruimtelijke inrichting van cruciaal belang om goed op dit dossier te anticiperen. Om daarvoor de weg te plaveiden toert een klimaatroadshow door de provincies.

Meer weten over het programma 'Klimaat voor Ruimte'? Kijk op: www.klimaatvoorruimte.nl

Eind mei zijn de nieuwe klimaatscenario's gepresenteerd door het KNMI. Nederland krijgt te maken met natere winter's, periodes met extreme neerslaghoeveelheden en mogelijk hetere zomers. De consequenties zullen voelbaar zijn voor alle provincies, in veel sectoren. Gelukkig zijn er al veel projecten en initiatieven te noemen, waarbij de klimaatverandering in de beleidsontwikkeling en planning is meegenomen. Dat geldt vooral voor het waterbeheer.

Op de agenda

Lang niet iedereen is zich bewust van de effecten van klimaatverandering, evenmin van de vragen die spelen om hier tijdig op te anticiperen. Verdere agendasetting is nodig. Daarom is het initiatief genomen voor een klimaatroadshow voor de provincies. Vertegenwoordigers het KNMI, VROM,

IPO en het programma 'Klimaat voor Ruimte' komen in de provinciehuizen vertellen over hoe en wat. De toon van de verhalen is niet te ingewikkeld, niet te gedetailleerd, maar wel geanimeerd, interessant en bruikbaar.

Doelgroep

De doelgroep van de klimaatroadshow is de provinciale professional, die de klimaatverandering nog niet zodanig op het netvlies heeft dat deze uitdaging een rol speelt bij de beleidsontwikkeling. Inmiddels is de roadshow langs geweest in Zeeland, Limburg, Brabant, Gelderland en Flevoland. Zuid-Holland staat 30 augustus op de rollijst. Voor de andere provincies worden nog data geprikt. ●

Martje Storm
070-8801218, MStorm@ipo.nl

Lobbymachinerie opereert vanuit Brusselse ambassade

De Permanente Vertegenwoordiging in Brussel behartigt de belangen van Nederland in de Europese Unie en is in feite dus de ambassade van Nederland in de EU. Op 30 mei was IPO-KEM te gast op 'onze' Europese buitenpost, waar medewerkers van vrijwel alle Haagse ministeries werken.

Het dagelijks werk van de Permanente Vertegenwoordiging (PV) bestaat uit het namens Nederland onderhandelen en lobbyen binnen de EU. Dit betekent dat de PV frequent contacten onderhoudt met de andere lidstaten, de Europese Commissie en het Europees Parlement.

zaken hierover natuurlijk uitermate relevant! Smits liet weten dat vooral de wisselwerking tussen Raad en Parlement in het besluitvormingsproces voor de PV een belangrijke fase is. Hij benadrukte dat het meest effectieve lobbywerk te verrichten valt voordat er nog maar een letter van het Commissievoorstel op

Nieuwe Commissievoorstellen

Smits ging uitgebreid in op de rol van de Werkgroep BNC (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen), die een eerste inschatting maakt van de betekenis en de gevolgen van een voorstel tot beleid of regelgeving. De bevindingen worden neergelegd in de 'BNC-fiche'. Voor voorstellen op milieugebied bestaat er een speciaal afstemmingsorgaan tussen de verschillende ministeries, de Coördinatiecommissie voor Internationale Milieuvraagstukken (CIM). Binnen dit gremium wordt ten aanzien van de voorstellen een 'standpuntverkennde notitie' opgesteld. Dit is vrij uniek, op andere beleidsterreinen is er in veel mindere mate sprake van een structurele afstemming tussen de Haagse ministeries. De standpuntverkennde notitie is voor de PV heel belangrijk, omdat deze het uitgangspunt vormt voor de Nederlandse inbreng in de te voeren onderhandelingen in Brussel over het voorstel. De provincies kunnen slechts indirect invloed uitoefenen op de inhoud van deze notitie. Dit komt vooral omdat het rijk de boot nogal afhoudt voor de decentrale overheden. Een punt dat zeker verbetering behoeft!

Onderhandelingen

Belangrijk is ook het PV-instructie-overleg, waar de voorstellen besproken worden met het oog op de onderhandelingen in het Comité des Représentants Permanents (Coreper). Smits ging in op het onderscheid tussen Coreper I en II. Milieuvorstellen in de Raadsfase worden behandeld in Coreper I. Hierin zitten de plaatsvervangende Permanente Vertegenwoordigers. Zij onderhandelen in de praktijk intensief met Europarlementariërs over de wensen van het EP en de amendementen. Coreper II houdt zich bezig met de externe betrekkingen en alle institutionele, financiële en juridische zaken die de Unie aangaan. In Coreper II zitten de Permanente vertegenwoordigers, voor Nederland is dit op dit moment Tom de Bruijn.

Tot slot merkte Smits op dat provincies nogal eens lobbyen voor verschillende standpunten. Dit roept verwarring op bij de PV en de Europese Commissie. Dit komt natuurlijk niet al te sterk over. Helaas herkennen wij deze opmerking wel... Volgende verbeterpunt! Al met al een prima werkbezoek, waar we naast al bekende zaken een aantal nuttige tips meekregen. ●

Lobbyen voordat er nog maar een letter van een Commissievoorstel op papier staat is het meest effectief.

Invloed uitoefenen

De KEM-delegatie viel een gastvrije ontvangst ten deel door de afdeling Milieu en Natuurbeleid van de PV. Simon Smits (werkzaam via Buitenlandse Zaken) verzorgde een presentatie over de gang van zaken bij de PV, waarbij hij veel aandacht schonk aan de besluitvormingsprocedures binnen de EU. Als je invloed wilt uitoefenen is kennis van

papier staat, dus bijvoorbeeld via deelname aan expertwerkgroepen die de Commissie gebruikt om de wetsvoorstellen te formuleren. Gelukkig kwam ons dit advies niet onbekend voor. Wij hebben als IPO op deze manier inzet geleverd voor onder meer de Bodemstrategie. Deze inzet kost veel tijd, maar dan laat je in ieder geval op tijd je stem in Brussel horen!

Smits benadrukte dat het in dit stadium (of al daarvóór) voor de provincies belangrijk is om, daar waar gewenst, deel te nemen aan ministeriële projectgroepen rond belangrijke voorstellen. Dan denk je daadwerkelijk mee over een voorstel. Overigens gebeurt ook dit al in de praktijk, bijvoorbeeld voor de IPPC-wetgeving.

Petra Stigter,
PStigter@brabant.nl

Milieumonitoring: minder en beter?

“We worden overspoeld met monitoringverplichtingen vanuit Europa. Wie weet er eigenlijk wat we moeten doen? Voeren we alle verplichtingen wel uit? Zijn al die rapportages wel zinnig? En kan het allemaal niet efficiënter en effectiever?” Bij herhaling vielen de afgelopen jaren dergelijke geluiden te beluisteren. Een aantal partijen heeft de handschoen opgepakt. Dit heeft geleid tot het project Kosten-Effectieve Monitoring.

Wil van Duijvenbouden,
070-8881246,
wvduijvenbouden@ipo.nl

Het project Kosten-Effectieve Monitoring (KEFM) is een samenwerkingsproject van VROM, V&W, LNV, IPO, RIVM en MNP. Doel is voorstellen te doen voor een meer efficiënte en effectievere monitoring op het terrein van milieu, natuur en water. Daartoe is eerst een inventarisatie gemaakt van de bestaande rapportageverplichtingen en –inspanningen. Deze fase is voor de ‘milieu’onderwerpen onlangs afgerond.

Resultaten inventarisatie

De inventarisatie leert dat er bijna honderd rapportage/monitoring-verplichtingen zijn, waarvan het merendeel op Europees of mondiaal niveau. Opmerkelijk is dat de regelgeving vaak ruimte biedt voor eigen interpretatie en dat in veel gevallen meer gedetailleerd wordt gemonitord dan uit de richtlijnen volgt. Diverse monitoringactiviteiten dragen bij aan meerdere verplichtingen. In enkele gevallen schort het aan onderlinge afstemming, waardoor sprake is van overlapping. Toch is maar in beperkte mate sprake van dubbelingen. De thema's Afval, Luchtemissies en Luchtkwaliteit overheersen.

Meer dan driekwart van de rapportages ligt op het bordje van VROM. De provincies staan voor elf rapportages aan de lat. VROM besteedt de meeste monitoring uit aan kennisinstituten. De provincies doen dat veel minder. Het resultaat van de inventarisatie is te zien op de website 'www.milieurapportage.nl'.

Nut en noodzaak

Per thema (of cluster van thema's) is vervolgens met vertegenwoordigers van de diverse overheden en kennisinstituten het feitelijk gebruik van de rappor-

tages geanalyseerd. Dit gebeurde via enquêtes, interviews en workshops en leverde inzicht op in nut, noodzaak, gebruik en efficiëntie. Op basis daarvan zijn conclusies geformuleerd. De eindrapportage is bijna gereed, met daarin een flink aantal aanbevelingen. Deze hebben onder meer betrekking op meer samenwerken en afstemmen, het structureel bijhouden van het overzicht, en het nader onderzoeken van concrete voorstellen per thema. Voldoende stof om over verder te praten. De eerste aanzet voor de uitwerking en uitvoering van de aanbevelingen zal worden gegeven op het afsluitende symposium (zie kader). De bedoeling is hiertoe verschillende werkgroepen in te stellen. Wordt vervolgd! ●

Symposium Milieumonitoring

Het project Kosten-Effectieve Monitoring (KEFM) wordt afgerond met een symposium op woensdagmiddag 27 september in Utrecht. Op het symposium worden de resultaten van het project gepresenteerd, de Europese context belicht en bediscussieerd hoe het proces van verbeteringen verder zal gaan. Het symposium is primair bedoeld voor beleidsmakers en managers van de rijksoverheid, provincies en kennisinstituten. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij het RIVM: brigitte.van.poppel@rivm.nl

Binnen de bijna honderd rapportageverplichtingen overheersen de thema's Afval, Luchtemissies en Luchtkwaliteit.

Wat doet je provincie?

Openheid en transparantie van een presterend middenbestuur. Dát was de aanleiding voor de ontwikkeling van de Provincie-monitor. De eerste resultaten zijn nu beschikbaar. De site maakt het mogelijk om provinciale prestaties onderling te vergelijken. Een vervolgtraject is in voorbereiding.

De 'www.watdoetjeprovincie.nl' maakt het mogelijk om de prestaties van de provincies onderling te vergelijken, bijvoorbeeld op het gebied van windenergie.

In opdracht van de Kring van Provinciesecretarissen en het IPO-Bestuur wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een Provincie-monitor. De Provincie-monitor past in het traject 'Andere Overheid' en het programma 'Veranderende Provincies'.

Pilot

De pilot heeft betrekking op vier beleidsterreinen: Wonen en Ruimtelijk Beleid, Jeugdzorg, Water en Milieu. De milieu-indicatoren hebben betrekking op vergunningverlening en handhaving, bodemsanering, duurzaamheid (uitstoot CO₂ en windenergie) en overlast bedrijven. Ook voor het beleidsveld water is een aantal milieugerelateerde indicatoren opgenomen zoals waterkwaliteit en verdroging. Getracht is de indicatoren zo te formuleren, dat de gegevens van de provincies onderling zo goed mogelijk zijn te vergelijken. De pilot is uitgevoerd door een werkgroep met vertegenwoordigers van alle provincies en van het bureau Bestuur&Management Consultants (BMC). Dit bureau is ook betrokken bij de opbouw van de Gemeentemonitor. Voor presentatie van de gegevens is door bureau Webwork de website 'watdoetjeprovincie.nl' ontwikkeld. De resultaten van de pilot komen begin juli beschikbaar via deze website.

Eerste resultaten

Op de website valt onder meer te 'ontdekken' dat het percentage volledige en actuele vergunningen op grond van de Wet Milieubeheer tussen de twaalf

provincies varieert van 41% tot 100%. Maar ook dat het aantal preventieve controles gedeeld door het totaal aantal inrichtingen varieert tussen 1,4 en meer dan 3. Een ander voorbeeld vormen de prestaties van de provincies op het gebied van windenergie. Dan blijkt bijvoorbeeld dat Fryslân en Flevoland aanmerkelijk meer windvermogen hebben gerealiseerd dan met het rijk is afgesproken (resp. 242 en 237%).

In enkele gevallen bleek de definitie toch niet sluitend genoeg of waren sommige provincies nog niet in staat de afgesproken informatie te leveren. Een evaluatie resulteerde in de conclusie dat in het vervolgtraject het centraal verzamelen van de benodigde informatie prioriteit moet krijgen. Een ander aandachtspunt vormt de zeggingskracht van indicatoren met goed sluitende definities.

Vervolgtraject

De resultaten van de pilot worden per provincie opgenomen in de jaarrekeningen. Inmiddels is een vervolgtraject in voorbereiding, met meer beleidsterreinen. Daarbij wordt gezocht naar een optimale aansluiting op zowel de Gemeentemonitor als op reeds bestaande indicatoren en -definities. Na goedkeuring door het IPO-Bestuur kan dit traject van start gaan. De resultaten daarvan moeten eind dit jaar beschikbaar zijn, zodat in 2007 de resultaten over 2006 kunnen worden gepresenteerd. ●

Wil van Duijvenbouden,
070-8881246,
wvduijvenbouden@ipo.nl

ip milieuwerk

uitgever

Milieuwerk wordt uitgegeven door het
Interprovinciaal Overleg
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
telefoon 070 8881212

abonnementen en adreswijzigingen

Adrepak
Postbus 16107
2500 BC Den Haag

eindredactie en productie

De Graaf Communicatie
Enkhuizen
telefoon 0228-3260668
e-mail: graafcom@wxs.nl

basisvormgeving

Jeronimus van Pelt (Saskia Mpiana)

opmaak

Jeronimus van Pelt (Saskia Mpiana)

cartoon

Wim Stevenhagen

druk

RS Drukkerij bv Rijswijk

ISSN 0927-7463